

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра Банківського і страхового бізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету _____

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БАНКІВСЬКА СИСТЕМА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

(назва спеціалізації)

факультет економічний

(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма Банківська система для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за спеціальністю Облік і оподаткування.

Розробники: к.е.н., доц. Ковалюк А. О.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри банківського і страхового бізнесу

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри банківського і страхового бізнесу

_____ (Реверчук С. К.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© Реверчук С.К., 2020 рік
© Кафедра банківського і страхового
бізнесу, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	За вибором
	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування» (шифр і назва)	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		II-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання реферативна робота		Семестр
Загальна кількість годин – 90		III-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,63	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції
		32 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
42 год.		
		Індивідуальні завдання: реферативна робота
		Вид контролю: залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 1,14

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння студентами поняття і сутності банківської системи, з'ясування її ролі, структури, тенденцій, механізмів розвитку в економіці, розуміти процеси, що протікають в ній і функції які виконує банківська система.

Завдання дисципліни полягає у:

- з'ясуванні наявних поглядів про необхідність, зміст та структуру банківської системи;
- з'ясуванні сутності та функції банківської системи, її класифікаційних ознак та видів;
- виявлення впливів глобальних інституційних макро- і мікроекономічних чинників розвитку банківських систем;
- визначення напрямів розвитку банківського сектору економіки України;
- сформування пріоритетів модернізації вітчизняної банківської системи;
- дослідженні банківських криз, причин їх виникнення та характерних рис;
- вивченні банківських операцій та їх різновидів;
- здійсненні аналізу банківської діяльності та оцінка фінансового стану банків;
- аналізі банківських ризиків та їх наслідків для діяльності банківської системи;
- вивченні світового досвіду функціонування банківських систем та їхньої взаємодії з національною банківською системою.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати: про сутність банківської системи, її особливості, функції та види, операції центрального і комерційних банків, сутність банківських ризиків та криз, світовий досвід функціонування банківських систем, теоретичними основами створення і організації діяльності банку, базові знання банківської діяльності, необхідні для освоєння фахових дисциплін, теоретичні основи банківського кредитування.

Вміти: здійснювати оцінку стану розвитку національної банківської системи, її перспективи і тенденції розвитку; здатність орієнтуватись у видах банківських операцій та послуг; визначати взаємозв'язок між складовими системи фінансового менеджменту в банку; визначати джерела формування кредитних ресурсів банків; аналізувати діяльність міжнародних фінансових організацій в Україні.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність банківської системи та її основні учасники.

Тема 1. Банківська система та її елементи.

Предмет, структура та головні поняття курсу «Банківська система». Необхідність вивчення дисципліни в сучасних умовах. Підходи до визначення терміну «банківська система». Функції банківської системи. Класифікація банківських систем. Характеристика головних понять курсу: центральний банк, банк, їх головні функції.

Тема 2. Банківська власність та банківський капітал.

Особливості і тенденції розвитку банківської власності. Чинники зростання кількості банків в країні. Приватні банки. Консолідація банківського капіталу. Банки з іноземним капіталом. Державні банки. Особливості діяльності державних банків в Україні. Визначення банківського капіталу, його складових частин, ознак. Структурні складові банківського капіталу. Визначення функцій банківського капіталу. Сутність власного капіталу. Сутність регулятивного капіталу і його важливість для функціонування банків. Складові регулятивного капіталу. Статутний капітал банку, його сутність та шляхи формування.

Тема 3. Операції центрального банку.

Операції Центрального банку з обов'язкового резервування, їхня сутність та функції. Обмеження щодо застосування обов'язкових резервів. Складові механізми обов'язкових резервних вимог. Операції рефінансування. Класифікація кредитів рефінансування: облікові та ломбардні; прямі кредити та кредити, надані шляхом проведення аукціонів; короткострокові, середньострокові; коригуючі кредити та продовжені сезонні кредити. Валютні операції Центрального банку. Інструменти реалізації валютної політики ЦБ.

Тема 4. Банківські операції.

Джерела формування ресурсів банку: власні, залучені, запозичені. Формування власного капіталу, депозитні операції банку. Кредити, отримані в інших банків, міжнародних фінансових організацій, а також кошти, що надходять внаслідок розміщення серед юридичних і фізичних осіб облігацій банку. Кредитні операції банку. Процес банківського кредитування, його етапи. Розрахунково-касові операції банку. Розрахункові документи. Операції банків з цінними паперами.

Тема 5. Банківський менеджмент.

Сутність та функції державного менеджменту. Специфіка банківського менеджменту. Завдання банківського менеджменту. Механізм банківського менеджменту. Об'єкти і суб'єкти управління в банківському менеджменті. Принципи і функції банківського менеджменту. Стратегічний і тактичний

банківський менеджмент. Організаційний менеджмент у банку. Фінансовий менеджмент у банку.

Змістовий модуль 2. Функціонування банківської системи та її загрози.

Тема 6. Облік і аудит у банківській системі.

Напрями облікового механізму: документальний, контрольньо-результативний, управлінський. Облікова система банку: бухгалтерський облік, управлінський облік, податковий облік. Сутність і принципи бухгалтерського обліку. Управлінський облік, його сутність, мета, функції. Податковий банківський облік, його завдання. Аудит банківської діяльності: зовнішній, внутрішній.

Тема 7. Банківські ризики.

Сутність ризику та банківського ризику. Класифікація банківських ризиків. Кредитний ризик банків, його класифікація. Причини кредитного ризику. Методи управління кредитним ризиком: уникнення ризику, утримання ризику, перенесення ризику, мінімізація ризику. Процентний ризик банку. Типи ризику зміни процентної ставки. Система управління процентним ризиком. Валютний ризик банку.

Тема 8. Банківські кризи.

Сутність кризи зокрема та банківської кризи в цілому. Ознаки банківської кризи: поява і наростання банківської паніки; знецінення банківських активів; зниження курсу національної валюти; зменшення рівня ліквідності; зменшення обсягів банківського кредитування; зменшення обсягів золотовалютних резервів; банкрутства банків. Причини і наслідки банківської кризи. Види та класифікація банківських криз. Кризове банківське управління та його інструменти.

Тема 9. Віртуальне банківництво.

Сутність та значення електронних грошей. Поняття мобільного- та Інтернет-банкінгу. Новітні технології в банківському бізнесі. Розуміння віртуального банку, його поширення в світі.

Тема 10. Реструктуризація банківської системи.

Термін реструктуризація. Поняття реструктуризації банку і банківської системи. Складові реструктуризації банку: фінансова, корпоративна, управлінська і виробнича. Методи реструктуризації банківської системи. Ризики реструктуризації банківської системи: реформаційні та реструктуризаційні. Зарубіжний досвід реструктуризації банківської системи і можливості його застосування в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Сутність банківської системи та її основні учасники.												
Тема 1. Банківська система та її елементи	14	2	1	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Банківська власність та банківський капітал	16	4	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Операції центрального банку	16	4	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Банківські операції.	16	4	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Банківський менеджмент	14	2	1	-	-	11	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	76	16	8	0	0	52	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Функціонування банківської системи та її загрози.												
Тема 6. Облік і аудит у банку	13	2	1	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Банківські ризики	16	4	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Банківські кризи	16	4	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Віртуальне банківництво	16	4	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Реструктуризація банківської системи	13	2	1	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	74	16	8	0	0	50	-	-	-	-	-	-
Усього годин	150	32	16	0	0	102	-	-	-	-	-	-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма навчання
1.	Банківська система та її елементи.	1
2.	Банківська власність та банківський капітал.	2
3.	Операції центрального банку.	2
4.	Банківські операції.	2
5.	Банківський менеджмент.	1
6.	Облік і аудит у банку.	1
7.	Банківські ризики.	2

8.	Банківські кризи.	2
9.	Віртуальне банківництво.	2
10.	Реструктуризація банківської системи.	1
	Разом	16

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Банківська система та її елементи.	11
2.	Банківська власність та банківський капітал.	10
3.	Операції центрального банку.	10
4.	Банківські операції.	10
5.	Банківський менеджмент.	11
6.	Облік і аудит у банку.	10
7.	Банківські ризики.	10
8.	Банківські кризи.	10
9.	Віртуальне банківництво.	10
10.	Реструктуризація банківської системи.	10
	Разом	102

Завдання для самостійної роботи додаються.

Питання для самостійної роботи:

1. Капіталізація банків та її форми.
2. Капіталотворча діяльність Центрального банку.
3. Операції ЦБ на відкритому ринку.
4. Грошово-кредитна політика НБУ.
5. Інструменти ГКП НБУ.
6. Операції банків з цінними паперами.
7. Розрахункові та ощадні банки.
8. Зарубіжний досвід розвитку спеціалізованого банківництва.
9. Сутність та значення електронних грошей.
10. Мобільний банкінг.
11. Інтернет-банкінг.
12. Віртуальні банки: стан і перспективи розвитку.
13. Система аудиту банківської діяльності.
14. Аналіз власного капіталу банку.
15. Аналіз зобов'язань банку.
16. Аналіз активів банку.
17. Оцінка фінансового стану банку та його безпеки.
18. Кризове банківське управління та його інструменти.
19. Міжнародні принципи організації фінансової стабільності банківської системи.
20. Зарубіжний досвід реструктуризації банківської системи і можливості його застосування в Україні.
21. Порядок запобігання незаконним операціям в банку.
22. Банківська діяльність на міжнародних фінансових ринках.

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальна пошукова робота виконується самостійно і враховується у загальній оцінці за семестр з дисципліни «Банківська система». Завдання виконуються і подаються викладачеві у письмовій формі. Виконане завдання супроводжується стислою презентацією, у якій подаються коротко основні результати і висновки проведених досліджень. Індивідуальним завданням передбачено провести аналіз заданої теми, навести приклади, подати статистичний матеріал.

10. Методи навчання

Під час роботи використовуються наступні методи навчання: пояснювально-ілюстративний метод; репродуктивний метод; частково-пошуковий метод; дослідницький метод; проблемно-пошуковий метод; пояснення; лекція (що включає: інформаційну лекцію; проблемну лекцію; лекцію-візуалізацію); робота з підручником (читання тексту з підручника з метою закріплення знань та аналіз таблиць, малюнків та інших ілюстрацій, уміщених у підручнику; ілюстрування (воно полягає в демонструванні ілюстрованих посібників, плакатів, схем, рисунків на дошці та ін.); самостійне спостереження; практичні методи серед яких варто виокремити вправи (підготовчі (готують студентів до сприймання нових знань і способів їх застосування на практиці) та творчі (за змістом і методами виконання наближаються до реальних життєвих ситуацій)).

11. Методи контролю

Основна форма підсумкового контролю – залік. Шкала оцінювання знань студента протягом семестру є такою.

	Усне опитування			Контрольні роботи		Всього
	Максимальна кількість опитувань	Максимальна сума балів за 1 опитування	Підготовка доповідей	Кількість контрольних робіт	Максимальна кількість балів за 1 одну контрольну роботу	
Протягом семестру	5	4	50	2	15	100

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою.

Студент, що не пропустив жодного семінарського заняття, має можливість набрати максимальну кількість балів шляхом підготовки доповідей, ґрунтовних відповідей та доповнень на семінарських заняттях. Поточний контроль передбачає оцінку рівня знань та активності студентів при обговоренні питань семінарів, результатів виконання практичних занять, завдань самостійної роботи.

Протягом семестру з дисципліни «Банківська система» передбачені дві контрольні роботи, які оцінюються за шкалою, наведеною у таблиці. При цьому контрольні роботи містять тестові завдання, описові питання та задачі.

Студент, який був відсутній на контрольній роботі з поважної причини (підтвердженій документально), має право написати контрольну роботу в узгоджений з викладачем час.

Таким чином студент протягом семестру має можливість отримати максимальну кількість балів (100 балів) шляхом:

- написання контрольних робіт, які в сумі дають 30 балів;
- усне опитування – 20 балів;
- написання реферативної роботи та інших доповідей – 50 балів.

Залікова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточний контроль знань студента протягом семестру і виставляється за шкалою, наведеною у таблиці.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та усне опитування										Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

T1, T2, ... T10 – теми змістових модулів

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70	задовільно	
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічними радами коледжів).

13. Методичне забезпечення

1. Плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Банківська система» для студентів бакалаврату економічного факультету (напрямок «Економіка підприємства», «Маркетинг», «Економічна теорія», «Прикладна статистика») Львівського національного університету імені Івана Франка / За ред. д.е.н., проф. С. К. Реверчука. – Львів, 2018. – 20 с.

2. Владичин У. В., Ковалюк А. О. Методичні вказівки для підготовки рефератів для студентів бакалаврату економічного факультету з курсу „Банківська система”. – Львів, ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 13 с.

14. Рекомендована література

Основна література:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р за № 2121-III - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
2. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 р за № 679-XIV - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
3. Банківська система : підручник / Реверчук С. К., Владичин У. В., Лобозинська С. М. та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. С. К. Реверчука. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 498 с.
4. Банківська система : навчальний посібник / С. Кузнєцова, Т. Болгар, З. Пестовська. – Центр навчальної літератури, 2017. – 400 с.
5. Розвиток банківської системи України: монографія (кол. авторів; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. Р. А. Слав'юка. – К.: УБС НБУ, 2010. – 462 с.).
6. Мочерний С., Тришак Л. Банківська система України: навч. посібник, Львів: Тріада плюс, 2004. – 304 с.
7. Лобозинська С.М. Державне регулювання банківської системи України: монографія / Софія Миколаївна Лобозинська. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 416 с.
8. Реверчук С. К. Грошово-банківські системи зарубіжних країн. Навч. посібник. – Львів: «Тріада плюс», 2007. – 160 с.
9. Вовчак О. Д., Рушишин Н. М. Банківська справа і кредит: Навч. посібник. – Львів: «Новий світ - 2000», 2008. – 560 с.
10. Реверчук С. К., Кльоба Л. Г., Паласевич М. Б. Управління і регулювання банківською інвестиційною діяльністю. Наукова монографія / за ред. д.е.н., проф. С. К. Реверчука. – Львів: «Тріада плюс», 2007. – 352 с.

Додаткова література:

11. Владичин У.В. Іноземне банківництво в Україні : [монографія] / Уляна Володимирівна Владичин. – Львів : ЛА «Піраміда», 2011. – 280 с.

Інформаційні та Інтернет ресурси:

12. Вісник НБУ;
13. Фондовий ринок;
14. Финансовый бизнес;
15. Вопросы экономики;
16. Банковское дело;
17. Банківська справа;
18. Мир денег;
19. Власть денег;
20. Банковские технологи;
21. Актуальні проблеми економіки;
22. Аналитический банковский журнал;
23. Контракты;
24. Бизнес;
25. Бюлетень НБУ;
26. Экономист;
27. Деловая столица;
28. Эксперт;
29. Дзеркало тижня;
30. Дело;
31. День;
32. Инвестгазета;
33. Компаньон;
34. Кореспондент;
35. Фінанси України;
36. Економіка України;
37. <https://finance.ua/ua/>;
38. <https://minfin.com.ua/ua/>;
39. <https://bank.gov.ua/>

II. Сайт Антимонопольного комітету України: www.amc.gov.ua;

Сайти газетних та журнальних видань: <http://www.dsnews.ua/>; <http://expert.in.ua/>;

<http://kontrakty.ua>; <https://zn.ua/>